



HEEMKUNDEKRING

De Heerlijkheid Oirschot

NIEUWSBRIEF juni 2023

Voorwoord



Op dertig mei tweeduizend drieëntwintig heeft notaris Pauline Wedemeijer in Oirschot, de statutenwijziging van onze vereniging verleden. De laatste statutenwijziging dateerde van 31 januari 1989 (toen nog gepasseerd door de heren van Cuijck, Wijn en Scheepens), dus met de nieuwe wijziging zouden we zomaar weer dertig jaar (tot de jaren vijftig van deze eeuw) vooruit kunnen.

Voor de mensen die minder bekend zijn met het juridisch jargon: het verlijden (*verleed, heeft verleden*) van een akte is het opstellen van een akte door de notaris. Het ondertekenen van de akte door de partijen en de notaris heet passeren.

De laatste statutenwijziging heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Al in 2020 werd de wijziging tijdens de Algemene Vergadering voorgelegd aan de leden, maar door corona en ziekte kon de akte toen niet worden gepasseerd. Toen dat wel kon bleek vanwege de invoering van de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (ingevoerd op 1 juli 2021) een nieuwe wijziging noodzakelijk. Bovendien moesten in dezelfde periode onze bestuursleden ingeschreven worden in het UBO-register. UBO staat voor Ultimate Beneficial Owners (in gewoon Nederlands: uiteindelijk belanghebbenden), en dus is pas tijdens de AV van maart en de extra AV in april 2023 de statutenwijziging definitief door de leden goedgekeurd. Een geluk bij een ongeluk is dat we door het uitstel van 2020 één keer de notarisrekening hebben uitgespaard.

Statuten bevatten de regels die aan onze vereniging ten grondslag liggen. Ze gaan onder andere over het doel van onze Heemkundekring, over lidmaatschap, bestuur, de algemene vergadering en ontbinding. Als alles in de vereniging goed verloopt kunnen ze gerust in de la blijven liggen, maar als er onenigheid ontstaat bieden de statuten houvast.

Een belangrijke wijziging in de nieuwe statuten staat in artikel 6 lid 4, dat bepaalt dat het maximaal aantal aaneengesloten termijnen waarvoor een bestuurslid kan worden benoemd drie is (één termijn is drie jaar). Een verstandige bepaling, die voorkomt dat de vereniging teveel afhankelijk wordt van dezelfde bestuurders. Tegelijkertijd ook een bepaling die de zorg met zich meebrengt dat we dan van tijd tot tijd nieuwe bestuurders moeten vinden.

Volgens hetzelfde artikel 6 bestaat het bestuur uit minimaal drie en maximaal zeven natuurlijke personen. Na het aftreden van Charles Boisevain tijdens de vergadering van 30 maart jl. hebben we één vacature, waarvoor ondanks herhaaldelijke oproepen, zich nog niemand heeft gemeld. Nou willen mensen tegenwoordig ook liever gevraagd worden, dus: als u iemand weet waarvan u denkt dat hij geschikt is om bestuurder te worden van onze Heemkundekring, laat het ons weten. Dat kan via de secretaris of bij de voorzitter. Want tot aan de volgende statutenwijziging van 2053 hebben we nog veel bestuursleden nodig.

Anton Neggers
Voorzitter

Reminder Brabantse Heemdagen vrijdag 4 en zaterdag 5 augustus 2023

Hierbij herinneren we u er even aan dat de Brabantse Heemdagen dit keer worden gehouden in ons mooie Oirschot. U heeft vast wel eens gehoord van de heemdagen die dit jaar voor de 73^e keer georganiseerd worden of u hebt daar wellicht in het verleden al ooit eens aan deelgenomen. Als heemkundekring zijn wij trots op ons mooie Oirschot en we delen dat dan ook graag met anderen.



Ook voor de leden van onze eigen kring zijn de heemdagen interessant. Er is immers veel te zien hier in Oirschot met al die monumenten waarover zoveel verhalen vallen te vertellen.

Het programma zit vol Oirschotse cultuur zoals in een sfeervolle locatie luisteren naar *'De geschiedenis van Oirschot in vogelvlucht'* of een presentatie over Dialect, Religieus erfgoed of de Stoelenindustrie. In het gezelschap van deskundige gidsen kunt u rondkijken in het dorp of op een van de vele terrasjes genieten van een speciaal Carillon concert.

En vergeet niet het mooie buitengebied waar groen de boventoon voert. Niet voor niets luidt het thema van deze heemdagen : *'Heerlijkheid in het groen'*.

En last but not least krijgt onze rijke geschiedenis levend gestalte in muziek en verhalen van professionele artiesten en bovendien wordt ook de inwendige mens bepaald niet vergeten. Kortom: het beloven twee *'heerlijke'* heemdagen te worden in Oirschot!

De projectgroep die deze heemdagen voorbereidt is druk doende met de organisatie van dit alles en er hebben zich intussen diverse vrijwilligers gemeld, al kunnen we er best nog een paar extra gebruiken. Mocht u daar interesse in hebben meldt u zich dan via het secretariaat.

Ook de inschrijving komt flink op gang. Als u naderhand wilt zeggen *'Ik was erbij op de 73^e Brabantse Heemdagen in Oirschot!'* wacht u dan niet te lang met inschrijven.

We wijzen er in dit verband op dat als primeur dit jaar voor het eerst de mogelijkheid bestaat te kiezen voor deelname op 1 of 2 dagen. Oftewel *'Brabantse heemdagen à la carte'*.



HEERLIJKHEID IN HET GROEN

73^e Brabantse Heemdagen

4 en 5 augustus 2023

Programma

Vrijdag 4 augustus 2023

09.30 – 10.00 uur	Ontvangst bij Brouwerij Vandeoirsprong
10.00 – 11.00 uur	Welkomstwoord door wethouder Corine van Overdijk in het Boterkerkje Ceremonie Protocollaire Lezing: 'De geschiedenis van Oirschot in Vogelvlucht' door voorzitter Anton Neggers van heemkundekring Oirschot
11.30 – 16.30 uur	Wandeling door het centrum van Oirschot o.l.v. een gids Gelegenheid tot bezoek aan museum de Vier Quartieren Gelegenheid tot bezoek aan de Sint Petrus Basiliek Gelegenheid tot beklimmen van de toren van de basiliek
12.30 – 13.30 uur	Lunch
16.45 – 17.30 uur	Carillon concert op de Markt
17.30 – 20.00 uur	Aperitief en Diner in Brouwerij Vandeoirsprong

Zaterdag 5 augustus 2023

09.00 uur	Ontvangst bij Brouwerij Vandeoirsprong
09.00 – 14.00 uur	Fiets- of huifkartocht in de omgeving van Oirschot langs diverse natuurgebieden en bezienswaardigheden.
12.30 – 13.30 uur	Lunch met gildegroet
14.15 -16.15 uur	Presentatie Oirschots Dialect, Oirschots Religieus erfgoed en Stoelenindustrie Locaties: Boterkerkje, Brouwerij Vandeoirsprong en Oude Raadhuis
16.30 – 17.30 uur	Cultureel programma in Boterkerkje met historische muziek en verhalen
17.30 – 20.00 uur	Aperitief en Diner in Brouwerij Vandeoirsprong met gelegenheid tot een rondleiding + uitreiking Bram van Brabantprijs

In de vorige Nieuwsbrief ontving u reeds de uitnodigingsbrief van de voorzitter en het Inschrijfformulier om in te schrijven voor dit bijzondere evenement. E.e.a. staat ook op de website.

Namens het bestuur

Het scannen van de schepenprotocollen: een nieuw project!

De schepenbank was vóór 1811 het dagelijks bestuur van een gemeente, en had ook nog rechterlijke macht. Inwoners kwamen bijvoorbeeld bij de schepenbank om het eigendom van onroerend goed over te dragen, om een testament te maken of om een erfenis te delen. Al dat soort rechtshandelingen werden door de secretaris vastgelegd in losse akten, die na verloop van tijd werden ingebonden in zogenaamde protocollen. De protocollen van de schepenbank van Oirschot bevinden zich tegenwoordig in het Regionaal Historisch Centrum (RHCe) in Eindhoven. Ze beginnen in 1463: in dat jaar brandde de Petruskerk, waarin de protocollen werden bewaard af, zodat alle akten van voor dat jaar verloren zijn gegaan.

Schepenprotocollen zijn een hele belangrijke bron voor historisch onderzoek. Voor stamboomonderzoek bijvoorbeeld, omdat de oudste doop-, trouw- en begraafboeken pas aan het begin van de zeventiende werden bijgehouden. Maar ook bijvoorbeeld voor het onderzoek naar huizen en hun bewoners, of naar de sociale en economische geschiedenis van de gemeente.

De oudste schepenprotocollen (tot 1640) werden aan het einde van de vorige eeuw op een voortreffelijke manier door oud-Oirschotenaar Jan Toirkens (die tegenwoordig in Chili woont) vertaald in korte samenvattingen, waardoor ze gemakkelijk toegankelijk zijn. De heer Toirkens is onlangs begonnen met het vertalen van de akten ná 1640, zodat ook deze beschikbaar komen. Als je die samenvattingen zou koppelen aan scans van de originele akten, kunnen onderzoekers de akten snel vinden en van de hele inhoud kennisnemen.

Met het RHCe hebben we onlangs afgesproken dat vrijwilligers van onze heemkundekring kunnen assisteren bij het scannen en koppelen van akten uit de schepenprotocollen. Het RHCe beschikt daarvoor over geavanceerde apparatuur (200 scans per minuut) en de juiste technologie om deze op internet beschikbaar te maken.

Voor dit project zoeken wij nog enkele vrijwilligers die het leuk vinden om een dag(deel) in de week in Eindhoven originele schepenprotocollen te gaan scannen en indexeren. Uiteraard krijgt een uitgebreide instructie, en is altijd begeleiding aanwezig. U kunt zich melden bij het secretariaat.

Namens het bestuur



Herken je deze foto?

In de collectie van onze Heemkundekring zitten veel foto's zonder beschrijving. Graag maken we gebruik van de aanwezige kennis bij onze leden om tot een goed bijschrift te komen. Dan kunnen we de foto's ook in de Beeldbank op onze website zetten.

Stuur je reactie naar secretariaat@deheerlijkheidoirschot.nl



In de vorige oproep hadden we al wat basisinformatie: het betreft het vijftigjarig huwelijksfeest van Jantje van Esch en Nolda van Esch-Willems. Groot feest dus en zelfs de fanfare 't Heidevinkje kwam langs voor een aubade. Arno van de Schoot gaat in zijn reactie in op die fanfare: 'Ik weet van fanfare t Heidevinkje dat het geen echte fanfare was maar een mirletonfanfare. De blaasinstrumenten waren van blik of hout met een membraan fluitje (ook wel kazoo) op de plaats van het mondstuk. In Moergestel was tot voor kort mirletonfanfare De Klomp nog actief.' En Martien Mattheeuwse beaamt dat dit inderdaad de feestelijke stoet bij het bruiloftsjubileum van Jantje van Esch, de dorpsomroeper te Oirschot is. 'En wel in 1935. Volgens stamboomonderzoek is zijn huwelijk met Nolda (Maria Arnolda) Willems op 22 april 1885 gesloten.'

Hartelijk dank voor jullie reacties, we zullen ze verwerken!

Uitgaven en mededelingen

- 1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op:



- 2) Nieuws over de heemkundekring kunt u vinden op de website via deze link:
www.deheerlijkheidoirschot.nl

- 3) 7 juli 2023 organiseert Erfgoedvrijwilliger.nl de inspiratiemiddag 'Breng geschiedenis tot leven: levende geschiedenis in de erfgoedpraktijk' met als thema hoe erfgoedlocaties levende geschiedenis kunnen inzetten. De bijeenkomst is gratis en vindt plaats op Kasteel Heeswijk, in Heeswijk Dinther. Wel graag even via de volgende link [aanmelden](#). Voor vragen contact opnemen via : info@erfgoedvrijwilliger.nl.



- 4) Schitterende beelden van Het Groene Woud, gemaakt door elf natuurfotografen uit Het Groene Woud. Van vrijdag 16 tot en met zondag 18 juni brengt De Hippe Fotoclub onder de naam *Het Groene Woud – De expositie* de magie van de natuur in ons gebied in beeld. De expositie in dorpshuis het Hart van Spoorдонк is gratis toegankelijk.



- 5) Tijdens de Nationale Archeologiedagen van 2023 zijn op 17 juni vanaf 10.30 tot 13.00 uur in het Oertijdmuseum in Boxtel, de resultaten te zien van CARE Boxtel 2022. De archeologie werkgroep van Heemkunde Boxtel organiseert samen met CARE deze ochtend. Meer informatie vindt u op de site: www.brabantsheem.nl



- 6) Wat is de aantrekkingskracht van een boek van 500 jaar geleden? Dit en veel meer kom je te weten in de nieuwe podcastserie 'Tijdreizen met Wim Daniëls', waarin Marilou Nillesen van het BHIC (Brabants Historisch Informatie Centrum) op reis gaat met Wim Daniëls die vertelt over zijn voorganger van vijf eeuwen terug: de taalkundige Arnoldus van Eyndhouts, alias Arlenius.



Erfgoedcentrum De Ravenpoort

Iedere maandag kunt u van 18.30 tot 21 uur terecht in de Heemkamer.

U kunt ook op afspraak in de Heemkamer terecht via een mailtje aan het secretariaat.

In de maanden juli en augustus 2023 is de heemkamer gesloten. Op maandag 4 september as. is deze weer geopend.

Daarnaast is de heemkamer als proef ook overdag geopend.

Iedere 2^e woensdag van de maand kunt u er van 10.30 tot 12 uur terecht.

Woensdagochtend 14 juni as is de eerstvolgende keer.

Er blijft behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die de bezoekers willen ontvangen. Mocht u geïnteresseerd zijn in dit leuke werk, neem dan contact op met Marina Pasmans. Ook mensen die een poetskarweitje op zich willen nemen kunnen dit aan Marina doorgeven. E.e.a. kan via mail: marinapasmans@hotmail.com (of telefonisch: 06-2072104).

Activiteitenkalender 2^e helft 2023

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk!)

Vrijdag 4 en zaterdag 5 augustus 2023	Brabantse Heemdagen, diverse locaties in Oirschot
Zaterdag 9 en zondag 10 september 2023	Open Monumentendagen c.q. Erfgoedweekend
Donderdag 19 oktober 2023	Lezing Tradities, levend erfgoed
Zaterdag 4 november 2023	Grote studiereis naar Breda
Donderdag 16 november 2023	Lezing Kamgaren en beddentijk
Dinsdag 19 december 2023	Lezing Goede Luiden van Oirschot